

ECVET és EQAVET

A háttérrel

Bár a két eszköz, a szakképzési kreditrendszer (ECVET) és a szakképzés minőségbiztosítását szolgáló EQAVET¹ céljai között szoros a kapcsolódás (a szakképzés minőségének javítása, a munkavállalók és tanulók mobilitásának és az egész életen át tartó tanuláshoz a támogatása), és közel azonos időben kerültek bevezetésre, alkalmazásuk nem igazán kapcsolódott össze. Ebből a felismerésből kiindulva 2014 és 2015 során az ECVET és az EQAVET nemzetközi hálózatai közösen vizsgálták meg, hogyan működtethető együtt szorosabban a két eszköz. A témáról folytatott viták, valamint 18 ország rövid helyzetjelentése alapján összegzi az előrehaladást az a kiadvány,² amely megfogalmazza a két eszköz együttműködésének lehetséges, konkrét formáit. Az egyes országok által elkészített "pillanatfelvételek" a 2015-ös állapotokra és az iskolarendszerű szakképzésre vonatkoznak. Nem rendszerszintű elemzést nyújtanak, hanem egy-egy aspektusát mutatják be az eszközök alkalmazásának: projekteket, jogszabályi változásokat, munkamódszereket, illetve egy-egy új, még kipróbálás alatt álló megoldást.

A kapcsolódási területek

A két hálózat által megbízott közös munkacsoport tagjai nyolc kulcselemet – lényegét tekintve potenciális együttműködési pontot – azonosítottak, amelyek szempontokat kínálnak az eddigi gyakorlati eredmények áttekintéséhez is.

1. Hogyan segíthetik az ECVET alapelvek – az EQAVET elvek szerint minőség-biztosítható – munkatapasztalatokra alapozott tanulás hatékonyabbá válását?

A cégeknél végzett gyakorlati képzés minőségének javítását szolgálhatja az EQAVET elvek szerint végzett monitoring, a folyamat elemzése és a kimeneti eredmények értékelése. Az osztrák szakképzésben például egy – kormányzati

---

¹ Európai minőségbiztosítás a szakképzésben. Az angol elnevezés, amelyből a betűszó származik: European Quality Assurance in Vocational Education and Training.

² Using ECVET and EQAVET principles: some early experiences at national level. Joint working group for EQAVET and ECVET, 2015. június.

támogatást is élvező – projekt keretében keresik a legjobb módját a középfokú gyakorlati képzés EQAVET elvek szerinti minőségbiztosításának.

2. Hogyan mérhetik az EQAVET indikátorok a szakképző iskolák ECVET elvekre alapozott előrehaladását?

A tagországok egy része úgy alakítja a saját szakképzési rendszerének minőségbiztosítását, hogy felhasználja az EQAVET által kidolgozott (döntően a képzésszolgáltatói szintre és a rendszer szintre vonatkozó) indikátorokat. Vagyis úgy tekint az EQAVET indikátorokra, mint egy szabadon felhasználható eszközkészletre. Eközben a hangsúly a képzés folyamatát jellemző indikátorokról egyre inkább átkerül a képzés kimeneti eredményeit jellemző indikátorokra. A német szakképző iskolák jelentős autonómiát élveznek (annak ellenére, hogy a tanulási eredményeket nemzeti szinten fogalmazzák meg). Például egy Hessen tartományban működő szakképző iskola a korábbinál tanuló-centrikusabb pedagógiai kísérletének értékeléséhez az EQAVET indikátorok egy részét használja.

3. Hogyan használható az EQAVET elveken alapuló minőségbiztosítási ciklus a tanulási eredmények kialakításában?

A legtöbb országban szükség van a korábbi képzési céloknak az átdolgozására a tanulási eredmény alapú megközelítés érvényesítéséhez. A tanulási eredmények megfogalmazásának átlátható folyamaton, minden érdekelt szereplő bevonásán, az eredmények folyamatos újraértékelésén kell nyugodnia, ezt szolgálja a minőségbiztosított fejlesztési folyamat kialakítása.

4. A EQAVET minőségbiztosítási folyamat alkalmazása az ECVET kompatibilis kredit rendszerre alapozott egyénre szabott tanulási programok tervezésében és értékelésében

Az egyéni tanulási pálya rugalmasabbá tétele és az egyéni igényekhez alakítása akkor lehet sikeres, és a képzéssel kapcsolatos társadalmi bizalmat erősítő folyamat, ha az eljárások az EQAVET elveken alapulnak. Ez biztosíthatja, hogy a tanulási eredmények elérésének konkrét, egyéni útvonala rugalmasan alakítható legyen.

5. Az EQAVET elveken nyugvó minőség kör alkalmazása a szakképzési sztenderdek és tanterv kialakításában

A nemzeti képesítési keretrendszernek megfelelő új képesítési sztenderdek kidolgozásakor – az EQAVET minőségi körnek megfelelően – az első szükséges lépés az aktuális gyakorlat értékelése, amelyet a megújításra vonatkozó döntés követ. Ezután a megvalósítás eredményeinek újbóli áttekintése és értékelése biztosíthatja a megbízható sztenderdek létrejöttét.

6. Az EQAVET kör használata a nem formális és informális tanulás elismerését szolgáló tanúsítványok kialakításában

A formális képzésen kívül megszerzett kompetenciák elismerése társadalmilag akkor fogadtatható el, ha a minőségbiztosítási elvek mentén kialakított eljárás keretében ítélik oda a formális képzésben megszerzettel azonos értékű tanúsítványt.

7. A minőségbiztosítási eljárás alkalmazása az ECVET kompatibilis mobilitás működtetésében

A 2012-ben készült ECVET *Guide*³ széles körű használata jó példája annak, hogyan alkalmazhatóak a minőségbiztosítás elvei és lépései a földrajzi mobilitási programok megszervezésében (előkészítésében, értékelésében, folyamatos fejlesztésében). Ez az a terület, ahol a hazai szereplők mindeddig a leginkább alkalmazták az ECVET eszközöket.

8. Az EQAVET minőségi kör használata a képesítésekhez vezető tanulási egységek (*units*) egymáshoz kapcsolódási szabályainak megalkotásában

A tervezés és fejlesztés minden fázisában megjelenik a belső értékelés és annak megfogalmazása, hogy milyen módon javítható a kimeneti eredmény, pl. hogy a megfogalmazott kompetenciák összhangban vannak-e a tényleges munkaerő-piaci igényekkel, a nemzetközi szakmai sztenderdekkel, a nemzeti képesítési keretrendszer adott szintjén megjelenő tartalmi és formai elvárásokkal. Hollandiában például régóta szerveződnek kísérleti projektek az

---

³ <http://www.ecvet-projects.eu/News/Default.aspx?id=42>

ECVET alapelvek és elemek munkaerő-piaci alkalmazása érdekében. A képzéseket (tanulási eredményekben leírt) részekre bontják, mert a képzésnél kisebb egységek elsajátítása a hátrányos helyzetű fiatalok számára könnyebb. Az így szerzett részképzések hasznosíthatók a munkaerő-piacon. Szoros együttműködésben a munkaadók képviselőivel, az EQAVET minőségi körre épülő eljárásban törekednek biztosítani a részegységek tartalmának munkapiaci relevanciáját.

Tanulságok, üzenetek

- Bizonyos tanulságok már a vizsgáldás szakaszában is megfogalmazódtak. A szakképzés a nemzeti oktatási és képzési rendszerek szerves része, ezért minden, a szakképzésen belül végrehajtott változás (mint a tanulási eredmények minőségbiztosított megközelítése) hatással van a rendszer egészére. A másik oldalról viszont a szakképzésben szükséges fejlesztések megalapozásában a közoktatásnak is fontos szerepe van. Ilyen feladat például a fiatalok önálló döntésekre és cselekvésre történő felkészítése, a vállalkozókészség és a csapatmunkához szükséges készségek fejlesztése. Tehát a szakképzés fejlesztésének valamennyi területén szükség van arra az alapotra, amit a közoktatás végez. Az uniós eszközök bevezetése nem önmagáért való, ezeket az eszközöket a szakképzésben felmerülő problémák megoldása érdekében lehet és kell alkalmazni.
- Ahhoz, hogy a két eszköz együttes használata a legtöbb eredményt biztosítsa, szükség van egy konzisztens és közös vízióra a szakképzés reformját illetően, azaz egy stratégiai elképzelésre, amely a rövid és hosszú távú célkitűzéseket azonosítja, és szükséges egy cselekvési terv elkészítése. Ennek az átfogó vízióknak kell tartalmaznia az európai eszközök használatát rendszerszinten, a képzők és a tanulók szintjén, hogy megvalósuljon a céloknak leginkább megfelelő szakképzés. Az érdekelt felek bevonása és elköteleződése is egy ilyen vízió világos megjelenítésétől várható.
- A szakképzési reform többszintű megközelítésére van szükség, amely valamennyi kulcsszereplőt, de legfőképp a munkaadókat bevonja a folyamatokba.
- A tanulási eredmények alkalmazása ma már megkerülhetetlen más eszközök (ECVET, képzési keretrendszer, validáció) használatához. Megfogalmazásuk során

a minőségi kör alkalmazása garantálhatja, hogy hozzájáruljanak a legkorszerűbb, és a munkaerő-piacon hasznosítható tudások megszerzéséhez.

Általános tanulságként fogalmazható meg annak a szükségessége, hogy a rendszer irányítói és a képezések alakításában résztvevők megfelelően kommunikálják a szakképzés reformjára vonatkozó stratégiai elképzeléseiket, mivel ez mozdítja előre a minőségbiztosítással megalapozott tanulási eredmények használatát.